

Zdravstvena međunarodna akcija „Prestani pušiti i pobijedi!“ 2006.

("Quit and win 2006")

Verica Kralj, Vlasta Hrabak-Žerjavić

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, a u organizaciji Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo Republika Hrvatska pridružila se i ove godine međunarodnom natječaju "Prestani pušiti i pobijedi" (Quit & Win). Natječaj se na inicijativu Svjetske zdravstvene organizacije održava po sedmi puta u svijetu, a u Hrvatskoj po šesti puta, s ciljem poticanja pušača da donesu odluku o prestanku pušenja, odreknu se po zdravlje štetne navike i pridonesu unaprjeđenju vlastitog zdravlja kao i stvaranju okoliša bez duhanskog dima.

Natječaj pripada intervencijama u okviru promicanja zdravlja s originalnom idejom organiziranja za osobe koje žele prestati pušiti i koje tako mogu osvojiti vrijedne nagrade, iako je najveća nagrada njihov uspjeh – prestanak pušenja i poboljšanje zdravlja.

Glavni cilj akcije je smanjiti prevalenciju pušenja poticanjem što većeg broja pušača da prestanu pušiti, a u svrhu unaprjeđenja zdravlja i smanjivanja bolesti vezanih uz pušenje. Istovremeno akcijom se nastoji pobuditi svijest o štetnim učincima pušenja po zdravlje i spoznaju da je pušenje navika koje se može riješiti, nastoji se ohrabriti i organizirati pomoć osobama koje žele prestati pušiti, podići svijest o pravu na zrak bez duhanskog dima i potaknuti mlade da odaberu nepušenje kao zdraviji način života.

Nacionalni institut za javno zdravstvo iz Finske primijenio je natjecanje u odvikavanju od pušenja kao metodu za prestanak pušenja po prvi put u Finskoj 1985. godine i potom 1994. godine organizirao prvo međunarodno natjecanje. Od tada se organizira svake dvije godine pod pokroviteljstvom Svjetske zdravstvene organizacije s ciljem da se pozitivnim pristupom, a ne samo zabranama potaknu pušači da donesu odluku o prestanku pušenja.

Prvi natječaj 1994. okupio je 60.000 sudionika iz 13 zemalja, a drugi natječaj 1996. godine skoro 70.000 sudionika iz 25 zemalja Europe. 1998. godine u natječaju je sudjelovalo 48 zemalja iz cijelog svijeta s ukupno oko 200.000 sudionika, 2000. godine sudjelovalo je oko 430.000 sudionika iz 71 zemlje. U 2002. godini natječaj Quit&Win okupio je oko 670.000 sudionika iz 76 zemalja, dok je zadnji natječaj 2004. godine okupio oko 700.000 ljudi iz 71 zemlje širom svijeta.

Ove godine natječaj se organizirao u 89 zemalja svijeta, i očekuje se da će to biti do sada najveći pokušaj prestanka pušenja na globalnoj razini. Međunarodno natjecanje koordinira Nacionalni institut za javno zdravstvo iz Finske uz podršku Svjetske zdravstvene organizacije, CINDI programa (The WHO Countrywide Integrated Noncommunicable Disease Intervention) i nekih drugih međunarodnih organizacija.

U natječaju mogu sudjelovati sve zemlje organizirajući tu akciju, ali poštujući neka zajednička pravila. U natječaju su mogle sudjelovati osobe u dobi od 18 i više godina, koje su redovito pušile godinu dana prije ovog natječaja, a koje su se odlučile suzdržati od pušenja 4 tjedna. Sudionici su se na natječaj trebali prijaviti do 2. svibnja 2006. popunjavajući pristupnicu i upućujući je na adresu organizatora, kod nas, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Na pristupnici sudionici su izjavili da će se suzdržati pušenja tijekom četiri tjedna i potom dati istinitu izjavu jesu li obećanje održali. Također su naveli ime svjedoka koji može potvrditi da se osoba suzdržala pušenja. Prema propozicijama natječaja izjava potencijalnog dobitnika se provjerava i laboratorijskim testom.

U svim zemljama sudionicama dodjeljuje se jedna ili više domaćih nagrada. Izvlačenje potencijalnih dobitnika provodi se po završetku natječaja, u okviru obilježavanja Svjetskog dana nepušenja - 31. svibnja. Nagrade se dodjeljuju nakon što se od sudionika i svjedoka dobije potvrdna izjava o suzdržavanju od pušenja tijekom protekla 4 tjedna. Izjavu dobitnika provjerava se odgovarajućim testom.

Svaka zemlja, u kojoj se prijavi najmanje 100 sudionika, stječe pravo sudjelovanja u međunarodnom natječaju.

Međunarodna supernagrada na razini svijeta iznosi 10.000\$, a regionalna nagrada na razini Europe iznosi 2.500\$. Međunarodne nagrade sponzorirane su od tvrtke Pfizer.

Nagrada u Hrvatskoj iznosila je 10.000 Kn, a sponzorirana je također od tvrtke Pfizer – Croatia d.o.o.

U Hrvatskoj se na natječaj prijavilo 1.097 osoba, a izvlačenje potencijalnog dobitnika natječaja održano je povodom obilježavanja Svjetskog dana nepušenja na konferenciji „Pušenje ili zdravlje“, 30. svibnja u Starogradskoj vijećnici. Izvučeni dobitnik svoje četverotjedno suzdržavanje od pušenja potvrdio je svojom pismenom izjavom i izjavom svjedoka, te biokemijskim testom.

Svečana dodjela nagrade pobjedniku zdravstvene akcije/nagradnog natječaja "Prestani pušiti i pobijedi" u Hrvatskoj održana je 13. lipnja u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, a tim povodom organizirana je i tiskovna konferencija. Izvučeni dobitnik nagrade je Srđan Čargonja.

Ime dobitnika nagrade na državnoj razini dostavljeno je organizatoru međunarodnog natječaja radi sudjelovanja u izvlačenju međunarodne nagrade na razini Europe u vrijednosti 2.500 dolara i na razini svijeta u vrijednosti 10.000 dolara

Izvlačenje dobitnika međunarodnih nagrada održalo se 13. lipnja u Helsinkiju, a dodjela međunarodnih nagrada održat će se u Washingtonu 14. srpnja 2006. godine, na 13. Svjetskoj konferenciji „Pušenje ili zdravlje“. Dobitnik nagrade za Europsku regiju je iz Turske, a dobitnik na svjetskoj razini je iz Indonezije.

„Prestani pušiti i pobijedi! - Quit and Win“, međunarodni natječaj je u suglasju s Okvirnom konvencijom za nadzor nad duhanom Svjetske zdravstvene organizacije, čiji članak 14. traži od zemalja da izrade i provode učinkovite programe odvikavanja od pušenja. Upravo se ta zdravstvena akcija pokazala izvedivom i učinkovitom metodom u odvikavanju od pušenja u različitim kulturama i društvima, na širokoj populacijskoj razini.

Kontakt adresa:

Verica Kralj, dr.med.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Rockefellerova 7

10000 Zagreb

e-mail: verica.kralj@hzjz.hr